

Poboljšanje stupnja očuvanosti ciljnih vrsta i tipova staništa  
Natura 2000 kroz poboljšanje riječne povezanosti

Broj projekta: LIFE22-NAT-HR-  
Improve River LIFE/101114250



# IMPROVE RIVER LIFE

Gabrijela Šestani  
Zavod za zaštitu okoliša i prirode, MINGOR

svibanj 2024. Predstavljanje Programa LIFE usmjereno na znanstveno-istraživačke korisnike



Sufinancira  
Europska unija



REPUBLIKA HRVATSKA  
Ministarstvo gospodarstva  
i održivog razvoja





## LOKACIJA

Jadro i Vrljika  
(Splitsko-dalmatinska ž.)

## VRIJEDNOST

€ 4,736,406  
(75% EU, 25% RH)

## TRAJANJE

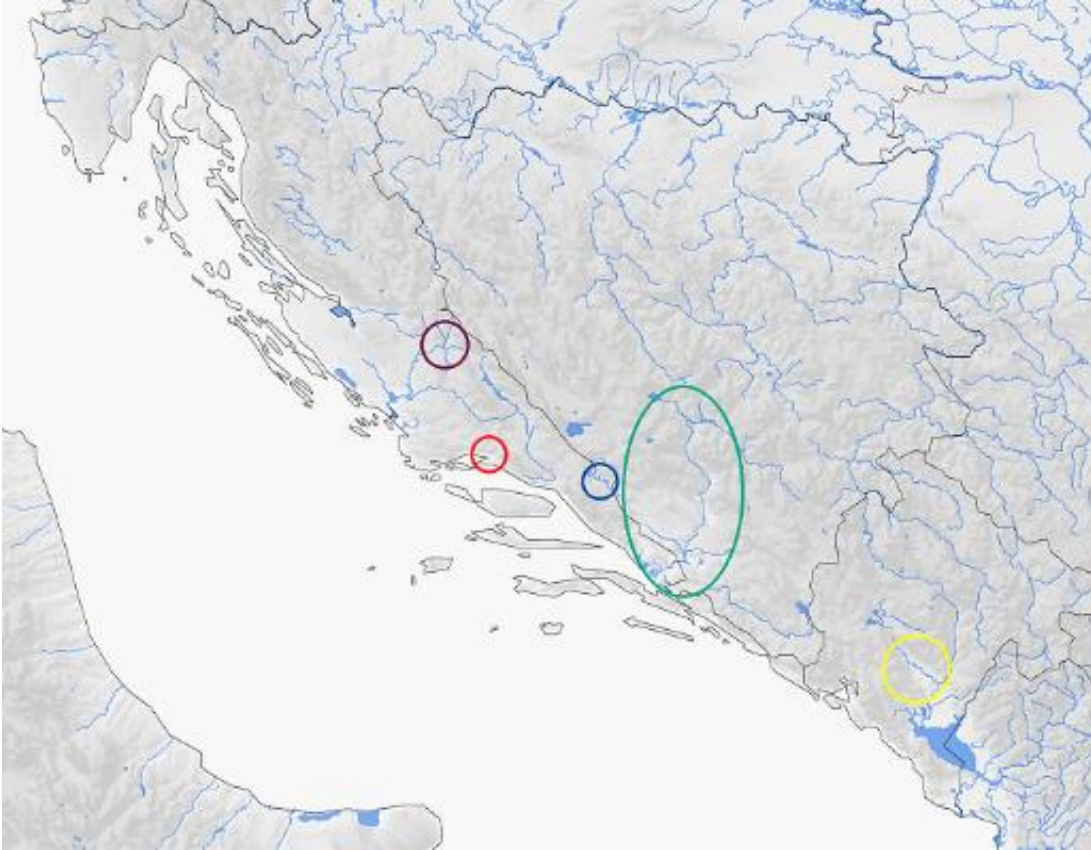
60 mjeseci  
1. 09. 2023. – 31.08.2028.

## IMPLEMENTACIJA

Koordinator: Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Partneri: JU More i krš, Prirodoslovno-matematički fakultet, Hrvatske vode

# FOKUS PROJEKTA



- Poboljšati stanje očuvanosti ugrožene i endemske vrste *Salmothymus obtusirostris* (mekousna), obnovom staništa, kontrolom i iskorjenjivanjem invazivnih stranih vrsta, jačanjem populacije



- Jačanje suradnje između sektora zaštite prirode i vodnoga gospodarstva

**Legend:** FV Favourable XX Unknown U1 Unfavourable-Inadequate U2 Unfavourable-Bad

**Current selection:** 2013-2018, Fish, Salmothymus obtusirostris, All bioregions. **Annexes II.** [Show all Fish](#)

### Member States reports

MS	Region	Range (km <sup>2</sup> )				Population										Habitat for the species			
		Surface	Status (% MS)	Trend	FRR	Min	Max	Best value	Unit	Type est.	Method	Status (% MS)	Trend	FRP	Unit	Occupied suff.	Unoccupied suff.	Status	Trend
HR	MED	800	100	u	x	N/A	N/A	10	grids1x1	minimum	b	100	-	x	Y		U1	-	

### Future prospects

### Overall assessment

### Distribution area (km<sup>2</sup>)

Range prosp.	Population prosp.	Hab. for sp. prosp.	Status	Curr. CS	Curr. CS trend	Prev. CS	Prev. CS trend	Status Nat. of ch.	CS trend Nat. of ch.	Distrib.	Method	% MS
unk	poor	poor	U1	U1	-	N/A			N/A	800	b	100



# OČEKIVANI REZULTATI

- Uklonjene najmanje **3 pregrade** na rijeci Vrljici i uspostavljena **povezanost na najmanje 7,5 km** toka
- Uklonjene najmanje **3 pregrade** na rijeci Jadro i uspostavljena **povezanost na najmanje 2 km** toka
- Obnovljen obalni pojas riparijske vegetacije zavičajnog sastava vrstama:
  - duž **5.300 m** rijeke Vrljike (**30.300 m<sup>2</sup>**)
  - duž **800 m** rijeke Jadro (**4.500 m<sup>2</sup>**)

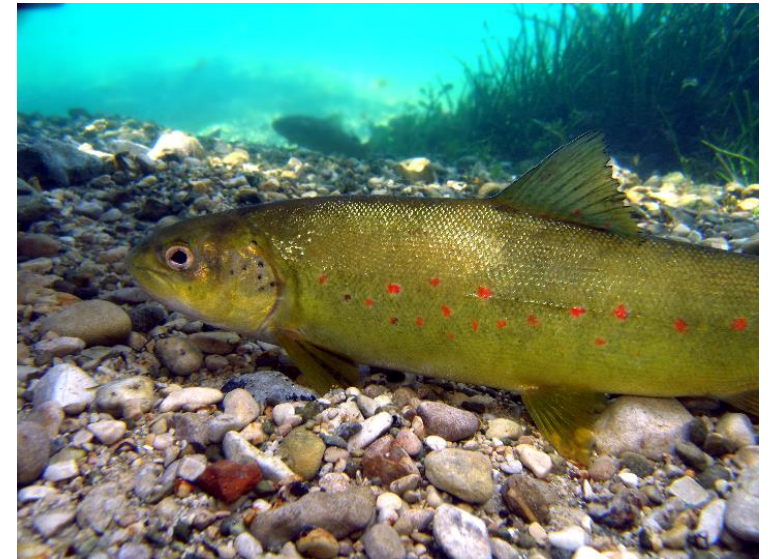
# OČEKIVANI REZULTATI

- Smanjenje površine koju zauzimaju strane vrste riba na riječnom potezu od 9 km
- Uklanjanje i kontrola kalifornijske pastrve (*Oncorhynchus mykiss*) u rijeci Jadro
- Uklanjanje i kontrola babuške (*Carassius gibelio*) i štuke (*Esox lucius*) te drugih zabilježenih IAS (*Lepomis gibbosus*, *Cyprinus carpio*) (rijeka Vrljika)



# OČEKIVANI REZULTATI

- Povećanje efektivne veličine populacije ciljne vrste (*Salmothymus obtusirostris*)
  - sa 1.500 jedinki **na 2.000 jedinki** u rijeci Jadro,
  - sa 600 jedinki na **2.000 jedinki** u rijeci Vrljici
- Obje populacije u Jadru i Vrljici dosegnut će kapacitet staništa



# NACIONALNA BAZA PREGRADA

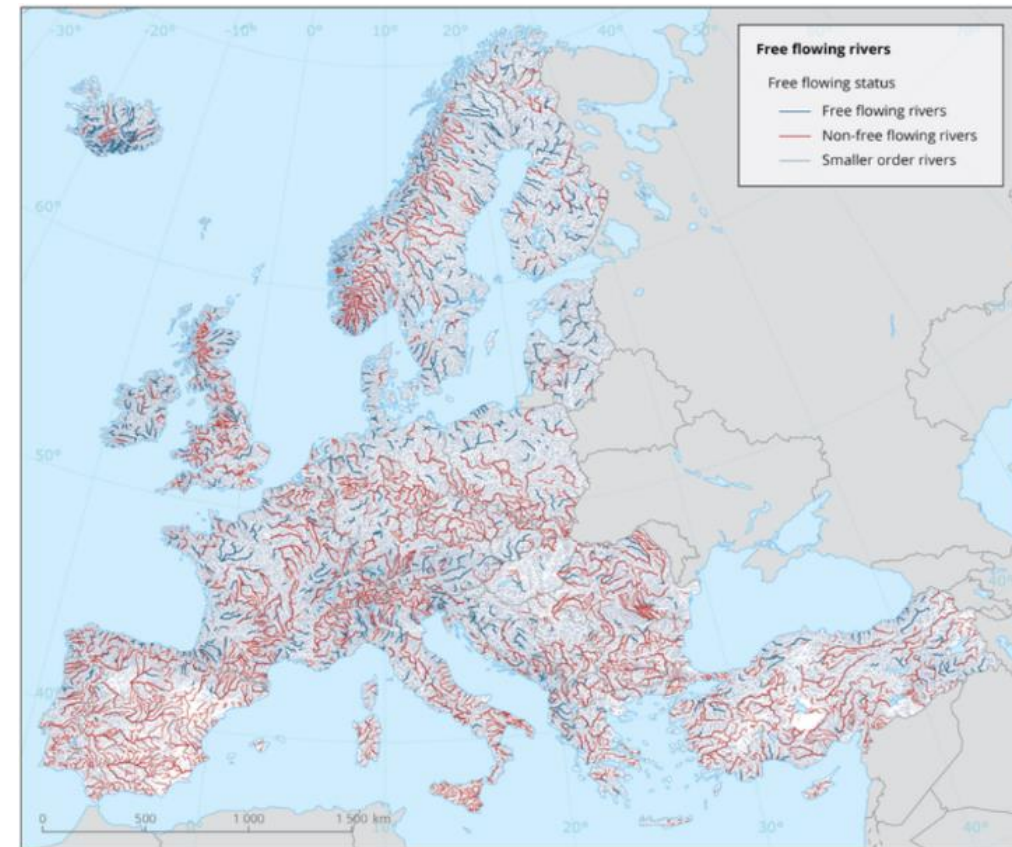
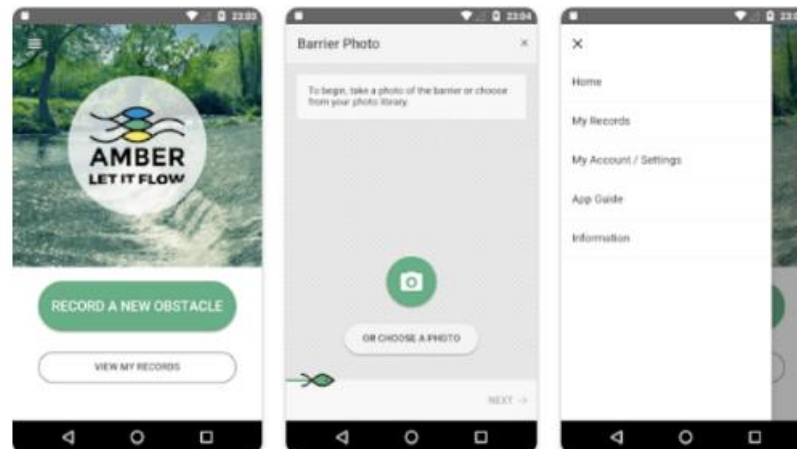
- prioritizacija pregrada za uklanjanje/prilagodbu
- smjernice za uklanjanje/prilagodbu pregrada



**PRONABI I I POVEŽI!**

POSTANI TRAGAČ ZA PREPREKAMA I NEVATKAMI DANKO!

Trouče brana, ustava, propusta i drugih vrsta barijera onemogućava kontinuitet života u rijekama Europe. S aplikacijom BARIER TRACKER želimo napraviti prvu prvojmu potpunošću vektoru u Europi kako bismo otkrili one kojima je restoracijskim potrebama.





# EU Strategija za bioraznolikost 2030



Zastiti prirodu/  
Protect Nature



Obnovi prirodu/  
Restore Nature



Omogući  
transformativnu  
promjenu



EU za ambicioznu  
Globalnu Agenda

# Nature Restoration Law



Priroda u EU-u u alarmantnom je stanju: **više od 80 % staništa u lošem je ili nezadovoljavajućem stanju očuvanosti. Najteže su pogođena tresetišta, travnjaci i dine.** Močvarna područja u zapadnoj, središnjoj i istočnoj Europi smanjila su se za 50 % od 1970.



**Gotovo 70 % tla u EU-u u nezdravom je stanju.** Procjenjuje se da poljoprivredna zemljišta koja su znatno erodirala pridonose gubitku poljoprivredne produktivnosti u EU-u u vrijednosti od **1,25 milijardi eura** godišnje.



U proteklom desetljeću **smanjilo se 71 % populacije riba i 60 % populacije vodozemaca.**



**Pogoršava se stanje svake treće vrste pčela i leptira u EU-u,** a svaka deseta na rubu je izumiranja.

## AKT O OBNOVI PRIRODE:

omogućit će da se do **2030. obnovi barem 20 % kopna i mora u EU-u,** a do 2050. svi ekosustavi kojima je potrebna obnova

od država članica zahtijevat će da izrade **nacionalne planove obnove** uzimajući u obzir uvjete na nacionalnoj razini

temeljiti će se na EU-ovim propisima o prirodi i bit će usmjeren na sva prirodna staništa, a ne samo ona koja su zaštićena **Direktivom o pticama i Direktivom o staništima ili u okviru mreže Natura 2000.**

bit će dokaz da je EU **predvodnik na svjetskoj razini u području zaštite i obnove prirode** te će postaviti standarde za globalno djelovanje uoči konferencije COP15 o bioraznolikosti.

## Sveobuhvatni cilj

- do 2030. mjere obnove na barem 20 % kopnenih i 20% morskih područja EU-a; a do 2050. na svim ekosustavima koje je potrebno obnoviti
- Pridonijeti neprekidnom, dugoročnom i održivom oporavku biološki raznolike i otporne prirode

## Ciljevi obnove

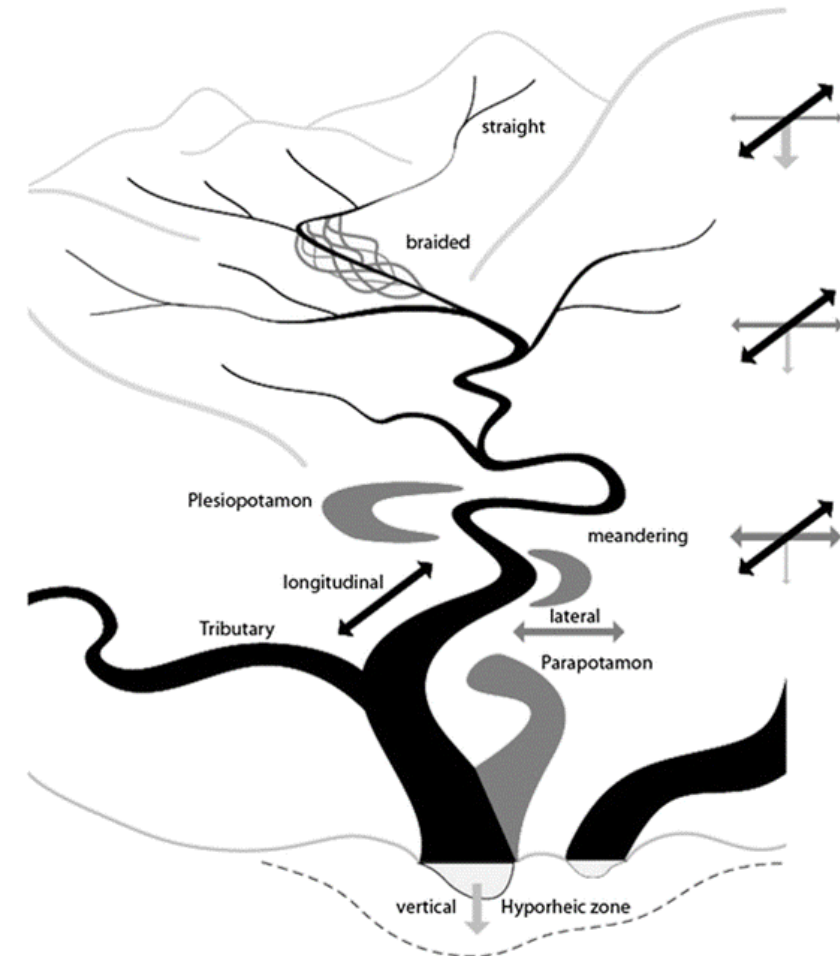
- kopneni, obalni i slatkovodni ekosustavi (čl.4.) - stanišni tipovi s Prilogom I HD i staništa vrsta (HBD)
- morski ekosustavi (koji uključuju i druga morska područja uz ona obuhvaćena Direktivom o staništima) (čl.5.)
- daljnji posebni ciljevi i obveze (urbani ekosustavi, povezanost rijeka, oprašivači, poljoprivredni i šumski ekosustavi) (čl.6. – 10.)
- Obnova se provodi istodobno sa zaštitom i održavanjem

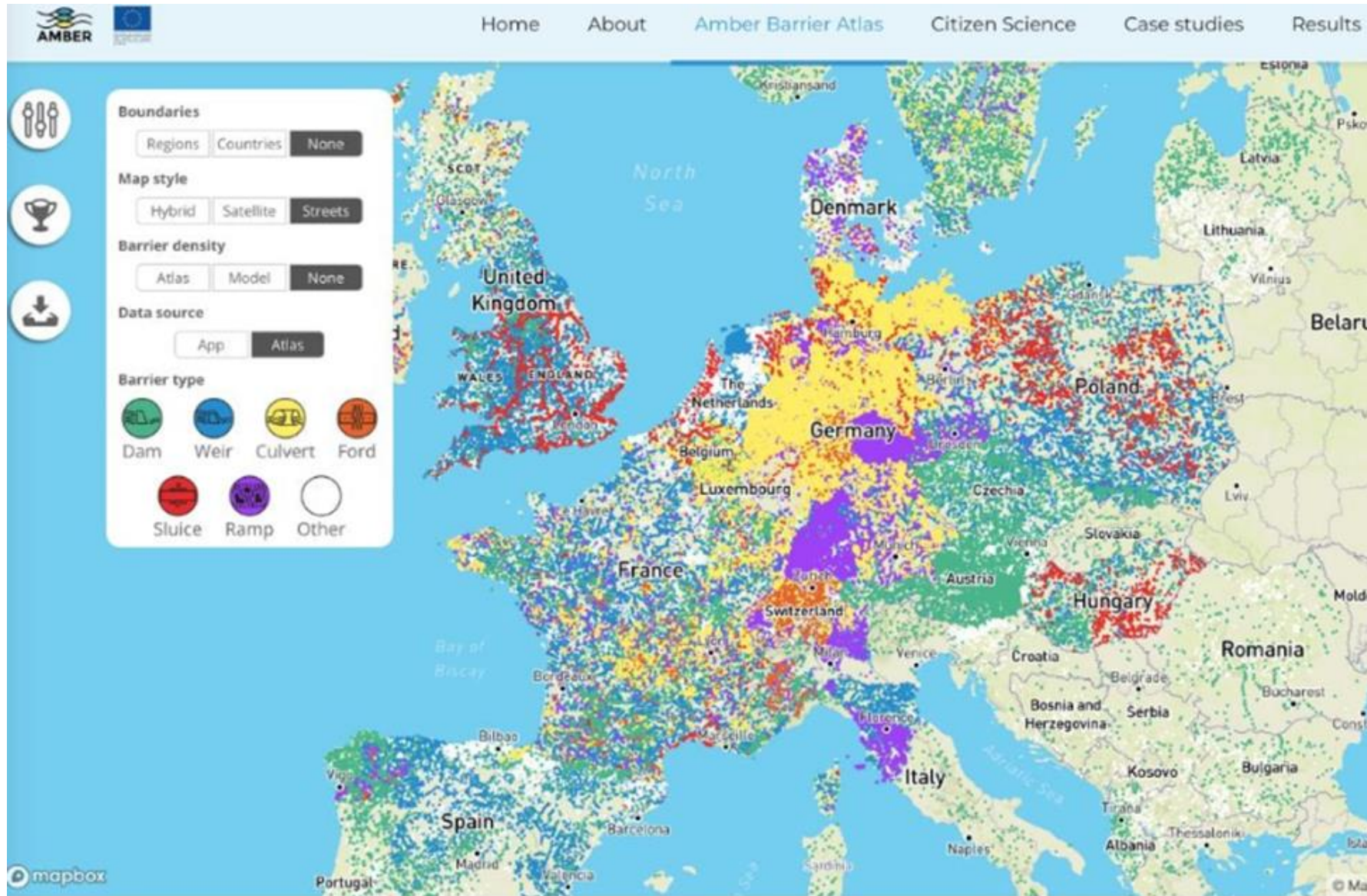
## Provedba

- **nacionalni planovi obnove (NRP) - kako će se postići ciljevi**
- **okvir za praćenje i izvještavanje**

# Plan EU-a za obnovu prirode: obnavljanje ekosustava

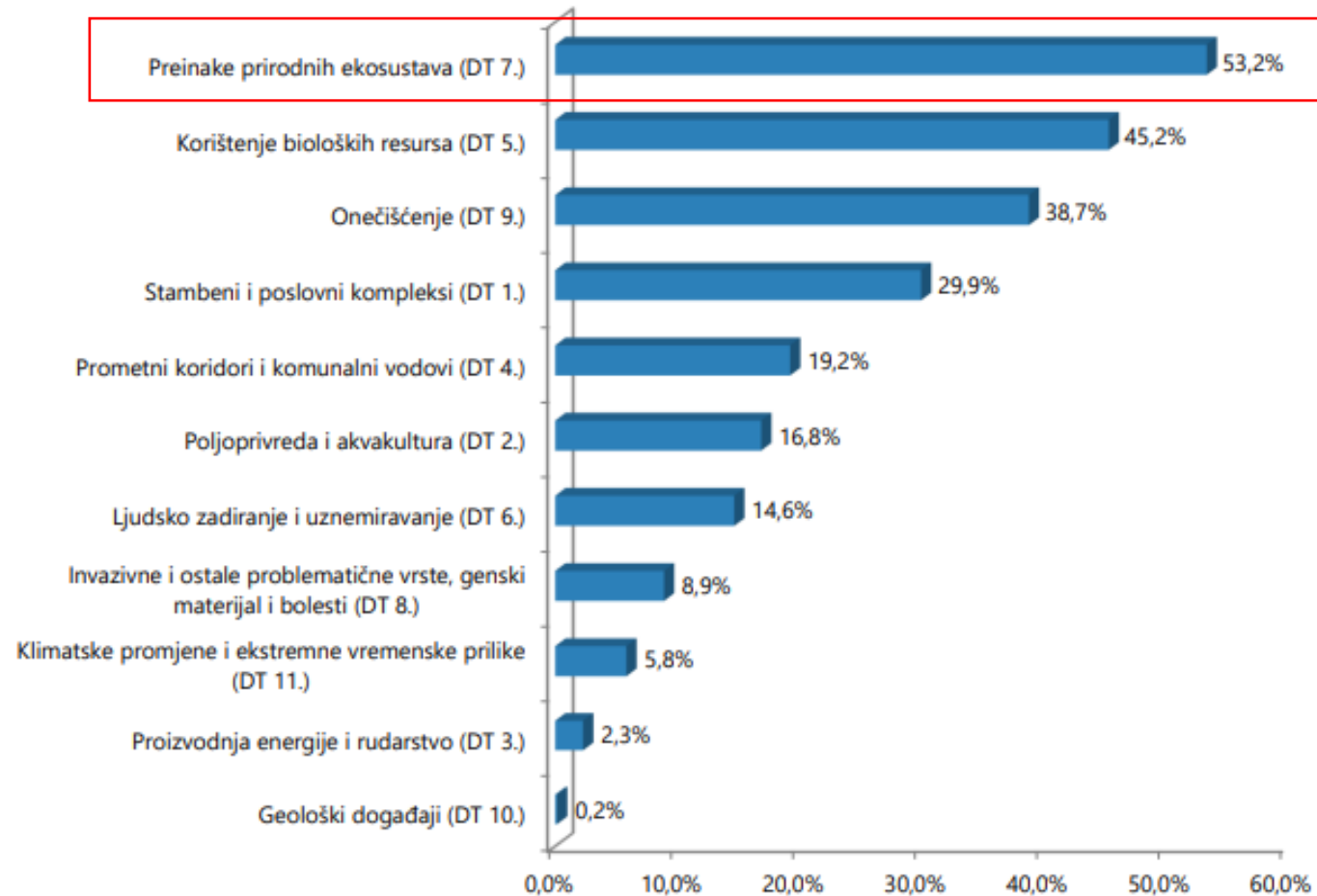
- Najmanje 25 000 km rijeka ponovno treba biti slobodnog toka
- važnost obnove slatkovodnih ekosustava (rijeka i manjih vodotoka)
- dodatno ojačati element povezanosti (connectivity) unutar ekološke mreže





Screenshot from the Pan-European Atlas of In-Stream Barriers, acquired 30 January, 2023.

# Slatkovodni ekosustavi – rijeke



# Prohodnost migracijskih barijera u Hrvatskoj

<b>Passability</b>	not passable (5)	str. limited passability (4)	limited passability (3)	passable (2)	good passability (1)	total
<b>No. of MB</b>	128	1292	3586	392	4047	9445

Katadžić (2014)

## Proces pisanja projektnog prijedloga



## Odabir partnera



## Financijski okvir





**Poboljšanje stupnja očuvanosti ciljnih vrsta i tipova staništa Natura 2000 kroz poboljšanje riječne povezanosti**

**IMPR OVE RIVER LIFE**

**Ukupna vrijednost projekta**  
4.736.406,36 €

**Sufinanciranje EU**  
3.552.302,00 €

**Sufinanciranje FZOEU**  
344.929,43 €

**Trajanje projekta**  
1.9.2023. - 31.8.2028.

**Broj projekta**  
101114250

LIFE22-NAT-HR-Improve River LIFE

Financira Europska unija,kladužnik, breznani stavovi i mljiljerja samu ku stavovi autora i ne održavaju nako one europske unija li CREIA, EU i tijelo koje dodjeljuje sredstva ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

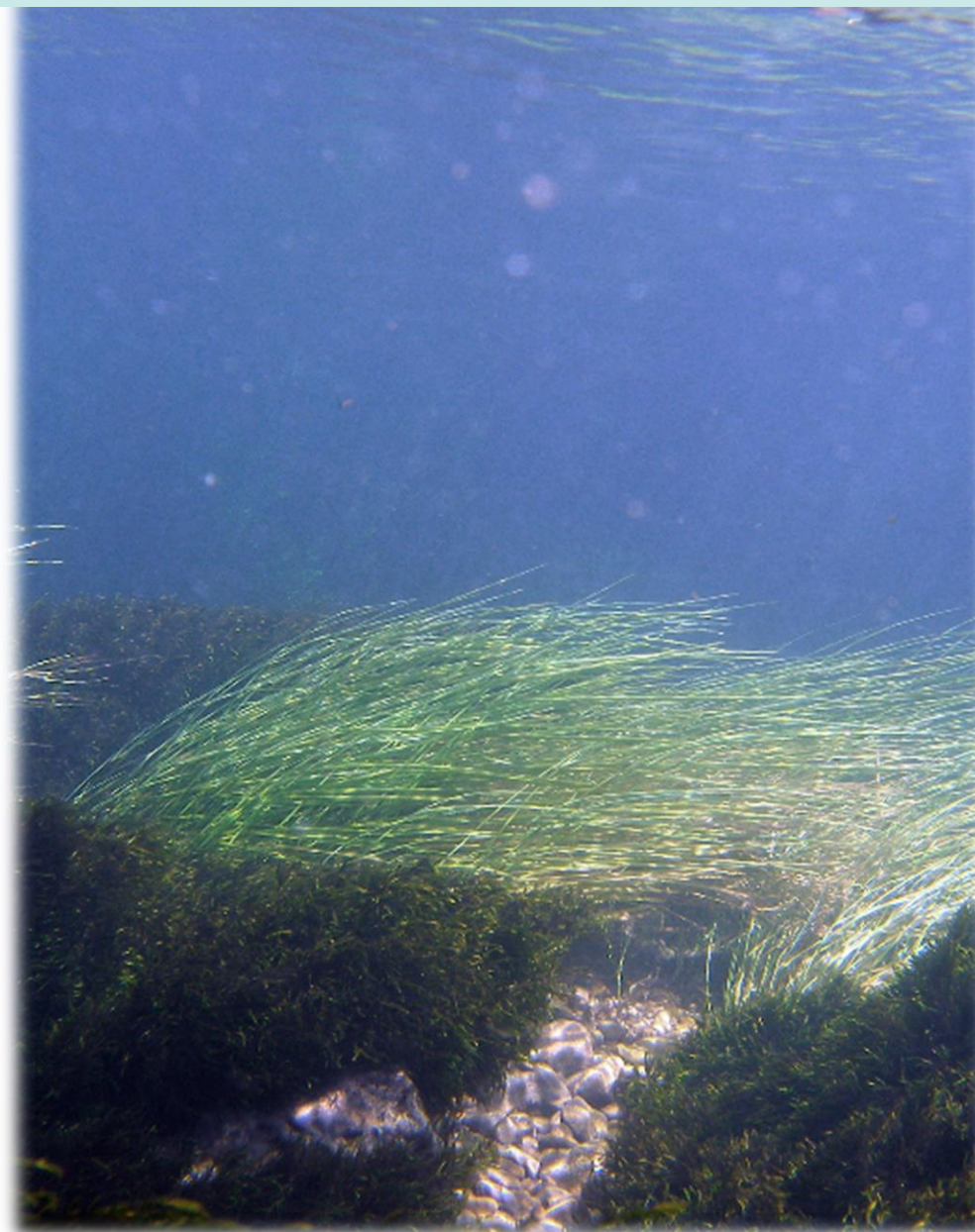


# Hvala na pažnji

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja  
Zavod za zaštitu okoliša i prirode  
Radnička 80/7  
10 000 Zagreb  
Hrvatska

[improve.riverlife@mingor.hr](mailto:improve.riverlife@mingor.hr)

+385 (1) 4886 840



A stylized logo consisting of several fish shapes in light blue and yellow-green, arranged in a vertical column. The fish are of various sizes and orientations, some pointing up and some down, creating a sense of movement and life.

# IMPR RIVER

# OVE LIFE

Financira Europska unija. Izneseni stavovi i mišljenja samo su autorova i ne odražavaju nužno službena stajališta Europske unije ili CINEA. Ni Europska unija ni tijelo koje dodjeljuje sredstva ne mogu se smatrati odgovornima za njih. / Ovaj je dokument izrađen uz financijsku podršku Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Sadržaj ovog dokumenta u isključivoj je odgovornosti Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja i ni pod kojim se uvjetima ne može smatrati kao odraz stajališta Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.